

גדתה נהיה יעקב

לזכותם של ישראל

סימנו הבולט של פרק-זמן זה, בתור חלק-תהליכו של סדר-גאולתנו, הרי הוא: קיבוץ גלויותינו, הבונה את שיממות נחלתנו, החומריות והרוחניות, בתוקף שלטוננו עליה, והמסתגל לאוירה, לטהרת טבעיותה, למשגב ממשיותה, לחיי-שמותיה, ומתעכל ומתאחו בה. עם רכיה של אוכלוסיותנו נמשכת ומתקדמת החזרת השכינה לה, עם רבוי אישיו ושיכלול חילנו מתרוממת ועולה קוממות-רוחנו ויציבות-חיינו. עם תקומת מרחבי מורשתנו מתגלה וזוג-התחיה של "הגוי האחד בארץ". אופיו המיוחד של תהליך-דורות זה הוא שמתקיים גם לפי התכנית הברורה, הקבועה למעשה האלהי למען קידוש השם הגדול בנבואת יחזקאל ל"ו: "ולקחתי אתכם מן הגוים", אחר כך "וקבצתי מכל הארצות" "אל אדמתכם", ואחר כך "וזרקתי מים טהורים ואטהר אתכם", ואחר כך "ונתתי לב חדש ורוח חדשה", ואחר כך מסיים "ונתתי את רוחי בקרבכם ועשיתי אשר בחוקי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם" — והוא שמוגדר בבירור מוחלט בסלילת דרכה של תחילת עלייתנו זאת באגרות הראיה אג' פ"ב: "ואין לבדוק כלל על מדרגת הכשרות של הבאים, כי את הפסולת הגמורה תקיא הארץ, והנותר בה קדוש ייאמר לו, ממש כמו שאין מזככים את המאכל מסיגיו הטבעיים לפני האכילה, כי-אם מוסרים את הדבר לכות-החיים".

לשם הארת נתיבותינו והישרת יחסינו במיבנה חיינו הצבוריים בפרק-זמן זה, עם כל אופיו המיוחד ותפקידו הנשגב, ובהתכוננות הקודש והטהר של נוראות ימינו אלה, יש להזכיר ולקבוע, "לחזור ולייסד", את בירורי-הדברים הללו של הליכות-עולמנו ממקורות אמונים:

א. חושן-משפט סימן ל"ד סעיף ד: עוברי עבירה שהם סוברים שהם עושים מצוה כשרים לעדות, אפילו נידו אותם על זה והם חזרו ועברו, בכל אופן שאפשר לומר שעברו על פי טעות. ושם סעיף כד: שעובר על דבר שקרוב העושה להיות שוגג, שרוב העם אינם יודעים יסורו. תשובת מהר"ם לובלין סי' ט"ו: "שרבים נכשלים בעבירה זו שאין להחשיבה כמומר לחיאבון". תשובת ר' עקיבא איגר סי' צו:

לזכותם של ישראל
 קנה
 "דנתפשת, בעוונותינו הרבים, אצל הרבה, לא חשב שזהו איסור כ"כ, דלא משמע לאינשי דאסורי".

ב. אגרות הראיה אג' קל"ח: "כשם שכתבו תוספות סנהדרין כו, דיש סברא לומר דלא יפסל חשוד על העריות לעדות, משום דחשוב כמו אנוס משום דיצרו חוקפו, וכמו שכתבו כן תוספות גיטין מא "שכיון שהשפחה משתדלם לזנות חשובים כאנוסים", כן "השפחה בישא" (הקדמת תקוני זהר) של זרם הזמן, שנתנו לה מן השמים שליטה, טרם שתכלה לגמרי ותנדף כעשן, שהיא משדלת בכל כשפיה הרבים את בנינו הצעירים לזנות אחריה, הם אנוסים גמורים, וחלילה לנו לדון אנוס כרצון. אור-החיים במדבר יא י: "שלצד תגבורת הפיתוי ועריבות האיסור יש לדון בו צד האנוס". פלא-יעץ אות חוב: "ע"פ מה דקיימא לן אומר מותר אנוס הוא ומאחר שדרך איש ישר בעיניו נמצא שהוא אומר מותר ואנוס הוא".

ג. אגרות הראיה אג' קי"ג: "עכשו כבר אין לנו אותה המינות הארורה, אשר כל באיה לא ישובו, שהיתה בימים הראשונים". וכן בתבואות-שור חידושי מסכת ברכות דף יב: "דבזמן הזה ליכא מינים של חז"ל".

ד. אגרתו בקונטרס ישוב משפט²: "דברי הרדב"ז בתשובה קפ"ז מפורשים, שאפילו מי שטועה בדבר מעיקרי התורה מחמת עיונו פטור מעונשו, מפני שחושב שמה שעלה בעינו הוא אמת ואם כן אנוס הוא, — והוי אונס-הלב אנוס גמור לענין התלוי בלב".

ה. אגרות הראיה אג' רס"ו: "כל השנאות כולן וחומרי דיניהן הן רק במי שכבר ברי לנו שקיימנו בו מצות תוכחה, — ואין לנו בדרך הזה, ולא בכמה דורות שלפנינו, על פי עדותו של ר' עקיבא³, מי שיודע להוכיח".

ו. אגרות הראיה אג' שי"א: "וכבר היה בימי עזרא שכמה גדולים וטובים לא רצו ליסד את הישוב בארץ ישראל ונשארו בבבל⁴, ועזרא לקח עמו את הפסולים⁵ שהיו מעשיהם כעורים והיה העולם ראוי להיות נהפך לתל-מלח מפניהם⁶, ומכל-מקום גרם הדבר שעל-ידי צמיחת ישועה זו נבנה הבית השני, שזכינו על ידו לפרסום תורה שבעל-פה והרחבת גזירות חכמים והתפשטות תורה בישראל, כדאיתא בספר היכלות שעיקר הדרה של תורה היה על ידי הבית השני, וכן יתה בעה"י בימינו⁷ "שכשם שאנו מלמדים עליהם זכות מלמטה כך יעמדו פרקליטים וסניגורים מליצי ישר ללמד עליהם זכות מלמעלה".

("הצופה" כט אלול תש"י)

- 2 קלויזנבורג תרפ"ב
- 3 ספרא פ' קדושים.
- 4 יומא ט:
- 5 קידושין טו:
- 6 שם ע.